

Bedrijvenpark Twente 412
7602 KM Almelo

Huismanstraat 6
6851 GT Huissen

M 06 – 55 47 65 53
a.vanproosdij@grasadvies.nl
www.grasadvies.nl

Rapportage aanvullend soortenonderzoek Wet natuurbescherming

Park 15

Opdrachtgever: PARK15 Logistics
Projectcode: PRK00118
Project: Aanvullend soortenonderzoek Park 15
Datum: 18-03-2020
Status: Definitief
Auteur: A.S.J. van Proosdij
Gecontroleerd: L.J. de Haan

Colofon

Opdracht

Rapportage aanvullend soortenonderzoek conform de Wet natuurbescherming.

Opdrachtgever

PARK15 Logistics
Zijpendaalseweg 53A, 6814 CD Arnhem
Postbus 370, 6800 AJ Arnhem

Uw kenmerk:

Contactpersoon: De heer J. Loeffen
Tel: +31 (0)26 4461400
Email: JLoeffen@giesberswijchen.nl

Opdrachtnemer

GRAS Advies
Huismanstraat 6
6851 GT Huissen
Ons kenmerk: PRK00118 20190801
Datum: 18-03-2020
Versie: Definitief
Contactpersoon: de heer A.S.J. van Proosdij

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Samenvatting	6
1.3 Uitgangspunten	7
1.4 Projectgebied	7
1.5 Werkzaamheden	8
2. Werkwijze	9
2.1 Steenuil	9
2.2 Rugstreeppad	9
2.3 Grote modderkruiper	9
2.4 Uitvoering	10
3. Resultaten	11
3.1 Steenuil	11
3.2 Rugstreeppad	13
3.3 Grote modderkruiper	13
4. Effectenbeoordeling	14
4.1 Steenuil	14
4.2 Rugstreeppad	14
4.3 Grote modderkruiper	14
5. Conclusies en advies	15
5.1 Steenuil	15
5.2 Rugstreeppad	15

5.3	Grote modderkruiper	15
5.4	Advies	15
6.	Bronnen	16
7.	Woordenlijst	17
	Bijlage 1 Kaart projectgebied	18
	Bijlage 2 Wet natuurbescherming	19
	Bijlage 3 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken	22
	Bijlage 4 Rapportage eDNA onderzoek groete modderkruiper	23

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Het projectgebied Park 15 bevindt zich in Oosterhout, gemeente Overbetuwe. Het terrein wordt momenteel ontwikkeld tot bedrijventerrein. Een deel van de werkzaamheden is inmiddels afgerond. Op het terrein bevinden zich momenteel enkele grote en enkele kleinere bedrijfsgebouwen, waarvan enkele nog in aanbouw. De rest van het terrein bestaat uit voormalige agrarische percelen die momenteel in gebruik zijn als grasland danwel braak liggen. De eigenaar is voornemens om de komende jaren op de resterende kavels eveneens bedrijfsgebouwen te realiseren. De exacte planning is nog niet bekend.

Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen dient rekening gehouden te worden met beschermde gebieden en met beschermde plant- en diersoorten. De Wet natuurbescherming omvat de regelgeving betreffende deze soorten en gebieden. De Wet natuurbescherming is van kracht sinds januari 2017 en vervangt de drie oude wetten: 'de Natuurbeschermingswet 1998', 'de Boswet' en 'de Flora- en Faunawet'. Doelstelling van de Wet natuurbescherming is bescherming van de biodiversiteit, decentralisatie verantwoordelijkheden en vereenvoudiging van regelgeving.

Uit de resultaten van het verkennend onderzoek (quickscan) flora & fauna (van Proosdij & de Haan, 2018) is geconcludeerd dat het projectgebied mogelijk een functie heeft voor rugstreeppadden, steenuilen en grote modderkruiper. Op basis hiervan is besloten nader onderzoek naar deze soortgroepen uit te voeren.

Doelstelling rapport

Het doel van dit aanvullend onderzoek is om uitsluitsel te geven over de functie van het projectgebied voor steenuil, rugstreeppad en grote modderkruiper en daarbij conclusies te kunnen trekken over welke soorten en met welke aantallen in het gebied voorkomen en welke specifieke functie(s) het projectgebied heeft voor deze soortgroepen. Daarnaast wordt gekeken naar de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventuele noodzakelijke vervolgstappen. Dit rapport presenteert de uitkomsten van het aanvullend onderzoek.

GRAS Advies

GRAS Advies voert aanvullende soortonderzoeken uit volgens de geldende inventarisatieprotocollen. De heer Dr. Ir. A.S.J. van Proosdij en de heer L.J. de Haan (MSc) zijn middels opleiding en ervaring als ecooloog bevoegd voor de verrichtte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Oosterhout, provincie Gelderland

1.2 Samenvatting

Steenuil

Nestlocaties en foerageergebieden

In het projectgebied bevinden zich geen nestlocaties. In de directe omgeving van het projectgebied bevinden zich enkele nestlocaties, allen in steenuilenkasten. In 3 gevallen bevinden deze nestlocaties zich in de directe nabijheid van het projectgebied en behoort een beperkt deel van het projectgebied tot het foerageergebied van de steenuilen. Bij de Nieuwendijk 13, Slijk-Ewijk is geen sprake van een groot belang van het projectgebied voor de functionaliteit van het foerageergebied voor deze steenuilen. Bij de Oosterhoutsestraat 54, Oosterhout is de geluidswal met jonge bosschages van groot belang, maar het daarachter liggende, open terrein van Park 15 niet van groot belang voor deze steenuilen. Bij de Van Balverenlaan 4, Oosterhout is de geluidswal met jonge bosschages en de jonge hagen in het projectgebied samen met de aangrenzende, jonge boomgaard net buiten het projectgebied van matig belang als foerageergebied en zal dit belang in de toekomst verder toenemen. Het daarachter liggende, open terrein van Park 15 is niet van groot belang voor de steenuilen aan de Van Balverenlaan 4. Overige territoria van steenuilen liggen op grotere afstand (> 300 m) van het projectgebied.

Wet natuurbescherming

Bij de Nieuwendijk 13 hebben de voorgenomen werkzaamheden geen significant negatief effect op de nestlocatie en het foerageergebied. Bij de Oosterhoutsestraat 54 hebben de voorgenomen werkzaamheden geen significant negatief effect op de nestlocatie en het foerageergebied indien de geluidswal met bosschages behouden blijft. Bij de Van Balverenlaan 4 hebben de voorgenomen werkzaamheden geen significant negatief effect op de nestlocatie en het foerageergebied indien de geluidswal met bosschages en de hagen in het projectgebied samen met de aangrenzende jonge boomgaard net buiten het projectgebied behouden blijven en deze verder uitgroeien tot een robuuste bufferzone. Een negatief effect op andere nestlocaties en foerageergebieden in de ruimere omgeving is op voorhand uit te sluiten wegens de ruime afstand tot het projectgebied. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is voor de steenuil niet benodigd.

Rugstreeppad

Het projectgebied is geschikt als leef- en voortplantingsgebied voor rugstreeppadden. In het projectgebied zijn geen exemplaren of eiersnoeren van rugstreeppadden waargenomen. De aanwezigheid van rugstreeppadden in het projectgebied is derhalve uit te sluiten. De voorgenomen ontwikkeling heeft derhalve geen negatief effect op rugstreeppadden.

Grote modderkruiper

Het projectgebied is geschikt als leef- en voortplantingsgebied voor de grote modderkruiper. Middels eDNA onderzoek is de afwezigheid van deze soort aangetoond in de watergangen waaraan werkzaamheden plaats gaan vinden. Gelet op de afwezigheid van grote modderkruiper, heeft de voorgenomen ontwikkeling geen negatief effect op deze soort. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor grote modderkruiper is voor de uitvoering van de werkzaamheden niet benodigd.

Wet natuurbescherming

Voor uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling is geen ontheffing op de Wet natuurbescherming nodig voor de steenuil, rugstreeppad en grote modderkruiper.

Advies

Geadviseerd wordt de resultaten en conclusies voor te leggen aan het bevoegd gezag, de provincie Gelderland.

1.3 Uitgangspunten

Als uitgangspunt voor deze rapportage is de email van de heer Loeffen van 29-08-2018 met kenmerk 'RE Offerte verlenging ontheffing plangebied Park 15' en met verwijzing naar de offerte van 28-08-2018 met kenmerk 'Offerte GBS00517 Verlenging ontheffing Wet natuurbescherming Park 15'.

1.4 Projectgebied

Het projectgebied is gelegen in Oosterhout (Afb. 1.4.1). Het is gelegen aan de A15, nabij afslag 38 (Elst/Oosterhout). Het gebied grenst aan de zuidzijde aan de Oosterhoutsestraat. Aan de westzijde grenst het aan agrarische percelen en de Nieuwedijk. Aan de noordzijde ligt de rijksweg A15. Aan de oostzijde bevinden zich agrarische percelen en woonhuizen aan de Van Balverenlaan. Op het terrein bevinden zich momenteel enkele grote en enkele kleinere bedrijfsgebouwen, waarvan enkele nog in aanbouw. De rest van het terrein bestaat uit voormalige agrarische percelen die momenteel in gebruik zijn als grasland danwel braak liggen. (Afb. 1.4.2).

Afb. 1.4.1. Ligging van het projectgebied (rood kader).

Afb. 1.4.2. Luchtfoto van het projectgebied (binnen het rode kader) en de te dempen of vergraven watergangen (blauwe lijnen).

1.5 Werkzaamheden

Op de nog braak liggende kavels worden bedrijfsgebouwen gerealiseerd. Hierbij zijn tevens wijzigingen aan watergangen voorzien. Enkele bestaande watergangen in het noordwestelijk deel van het projectgebied worden gedempt of vergraven (Afb. 1.4.2). Verder worden enkele nieuwe watergangen aangelegd. Tenslotte worden op diverse locaties inrichtingswerkzaamheden uitgevoerd zoals grondwerk en aanleg van bestrating en groenvoorzieningen.

2. Werkwijze

2.1 Steenuil

Steenuilonderzoek is gebonden aan vaste periodes en vereist meerdere locatieonderzoeken om het aantal steenuilen en nestplaatsen in het projectgebied en de specifieke functies van het gebied voor steenuilen vast te stellen.

Het Kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017) beveelt aan om gebruik te maken van het Aanwezigheidsprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (2017). Het Aanwezigheidsprotocol schrijft voor om tijdens 3 locatieonderzoeken in de periode 1 februari – 30 april te inventariseren door de balstroep af te spelen waarbij minstens 1 keer overdag ook gezocht moet worden naar sporen. Tussen het eerste en laatste bezoek dient minimaal 1 maand te zitten. De bezoeken dienen vanaf een half uur na zonsondergang tot uiterlijk middernacht of anderhalf uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd te worden. Deze bezoeken moeten ook onder goede weerscondities uitgevoerd worden (geen regen en < 4 Bft).

Er zijn in totaal vier locatieonderzoeken uitgevoerd (Tabel 2.1). Daarnaast is informatie over broedgevallen in de omgeving van het projectgebied verkregen van de steenuilenwerkgroep.

2.2 Rugstreeppad

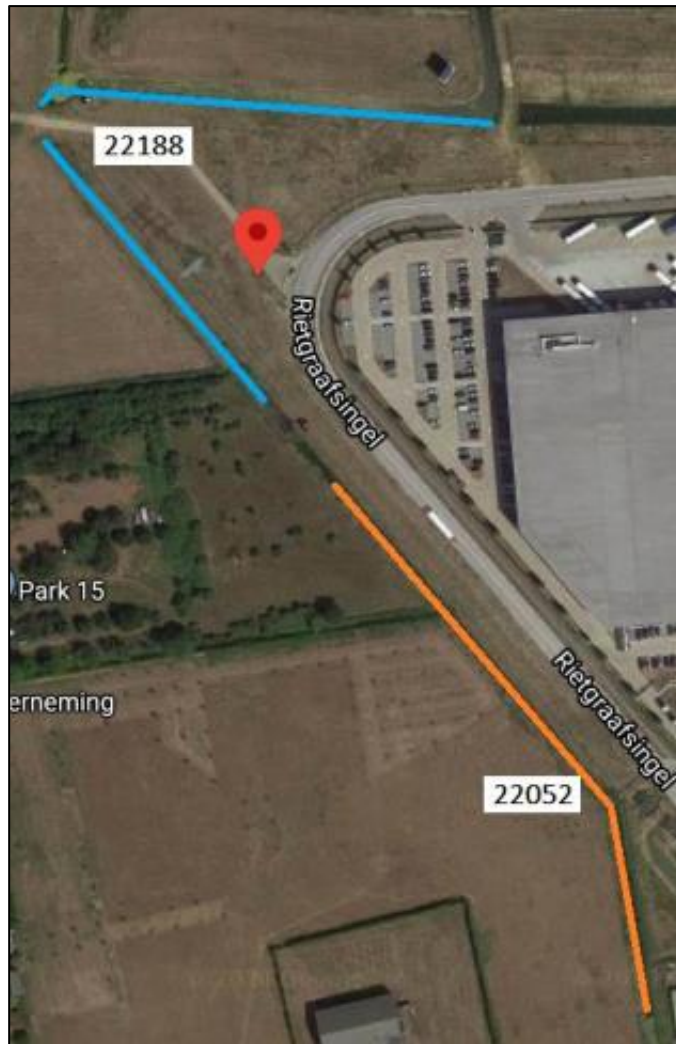
Onderzoek naar de rugstreeppad is gebonden aan vaste periodes en vereist meerdere locatieonderzoeken om het aantal rugstreeppadden en de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen aan te tonen. Het Kennisdocument Rugstreeppad (BIJ12, 2017) beveelt aan om de aanwezigheidsprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) te gebruiken. Het is echter niet verplicht om deze te gebruiken. Het Aanwezigheidsprotocol schrijft voor om tijdens twee locatiebezoeken in de periode half april t/m mei en één locatiebezoek in de periode half juni tot begin augustus de aanwezigheid van rugstreeppadden te inventariseren.

De eerste twee locatiebezoeken dienen een uur na zonsondergang plaats te vinden waarbij geluisterd moet worden naar de roep/koor activiteit, eventueel kunnen afgespeelde geluiden gebruikt worden om dit uit te lokken. Het derde veldbezoek dient voor zonsondergang uitgevoerd te worden om de geschikte voortplantings-wateren te onderzoeken op de aanwezigheid van ei-snoeren of larven van de rugstreeppad. Er zijn in totaal drie locatieonderzoeken uitgevoerd (Tabel 2.1).

2.3 Grote modderkruiper

Onderzoek naar de grote modderkruiper is uitgevoerd middels analyse van watermonsters op de aanwezigheid van eDNA van deze soort. Hiertoe zijn 2 watermonsters verzameld in de watergangen die gedempt of vergraven worden (Afb. 2.3.1). Er zijn 2 monsters genomen. Voor elk monster zijn 28 subsamples verzameld. Bij de laboratorium analyse van de monsters zijn per monster 12 replica's uitgevoerd. Op deze wijze is de kans op detectie van eDNA gemaximaliseerd. Een gedetailleerdere beschrijving van de werkwijze is opgenomen in Bijlage 4 (van Bochove & Rook, 2020).

Afb. 2.3.1. Locaties monsternamen watergangen.

2.4 Uitvoering

Tabel 2.1. Overzicht locatieonderzoeken.

Datum	Controleur		Tijdstip	Weersomstandigheden
07-07-2018	A.S.J. van Proosdij	Steenuil	09.00-12.00	Droog, zonnig, 22 ° C, 2 Bft N
04-02-2019	A.S.J. van Proosdij	Steenuil	20.30-23.00	Bewolkt, overwegend droog, 3 ° C, 3 Bft ZZW
21-03-2019	A.S.J. van Proosdij	Steenuil	20.30-23.00	Droog, onbewolkt, 11 ° C, 2 Bft WZW
01-04-2019	A.S.J. van Proosdij	Steenuil	21.30-23.30	Droog, onbewolkt, 9 ° C, 2 Bft ONO
31-05-2019	A.S.J. van Proosdij	Rugstreeppad	22.30-24.00	Droog, onbewolkt, 17 ° C, 1 Bft WNW
26-06-2019	A.S.J. van Proosdij	Rugstreeppad	22.30-24.00	Droog, onbewolkt, 21 ° C, 3 Bft N
29-07-2019	A.S.J. van Proosdij	Rugstreeppad	16.00-18.00	Droog, onbewolkt, 27 ° C, 2 Bft WZW
24-02-2020	J. Rook	Grote modderkruiper	Overdag	Lichte regen, 8 ° C, 4 Bft ZW

3. Resultaten

3.1 Steenuil

De resultaten van de nestkastinventarisatie door de steenuilenwerkgroep (augustus 2018) en de resultaten van de veldonderzoeken door GRAS Advies (juli 2018 en februari-april 2019) worden hieronder per locatie nader toegelicht (zie ook de kaart met locaties in afbeelding 3.1).

A: Nieuwendijk 13, Slijk-Ewijk

Tijdens het voorjaarsonderzoek 2019 is in 2 van de 3 inventarisatierondes een steenuil waargenomen rondom het huis en in de tuin en boomgaard behorende bij Nieuwendijk 13, Slijk-Ewijk. Hier is een steenuilenkast aanwezig. Deze broedlocatie is al meerdere jaren in gebruik en is ook gedocumenteerd in het ecologisch onderzoek in 2007 en 2014 (Ecogroen, 2007; Ekoza, 2014). Of er in 2018 en 2019 gebroed is, is niet bekend. Dit territorium grenst aan het projectgebied en de steenuilen maken ook beperkt gebruik van een klein deel van het projectgebied om te foerageren. Van dit territorium bevindt zich slechts een klein deel in het projectgebied, zodat geen sprake is van een groot belang van dit deel van het projectgebied voor de functionaliteit van het foerageergebied voor deze steenuil. Daarnaast zijn ten behoeve van dit territorium mitigerende maatregelen genomen om verlies van leefgebied tegen te gaan. Op grond hiervan is voor dit steenuilenterritorium in 2015 een ontheffing niet noodzakelijk gebleken (ontheffing Wnb, zaaknummer 5190014543123, 04 februari 2015).

B: Oosterhoutsestraat 7, Slijk-Ewijk

Hier bevindt zich een steenuilenkast in een vrijstaande eik. Getuige de vele braakballen en de informatie van de bewoners zijn hier steenuilen aanwezig. Mogelijk betreft dit de steenuil(en) die voorheen in een nestkast zaten op Nieuwendijk 3, op ca. 100 m afstand. Beide locaties liggen op meer dan 300 m afstand van het projectgebied.

C: Oosterhoutsestraat 54, Oosterhout

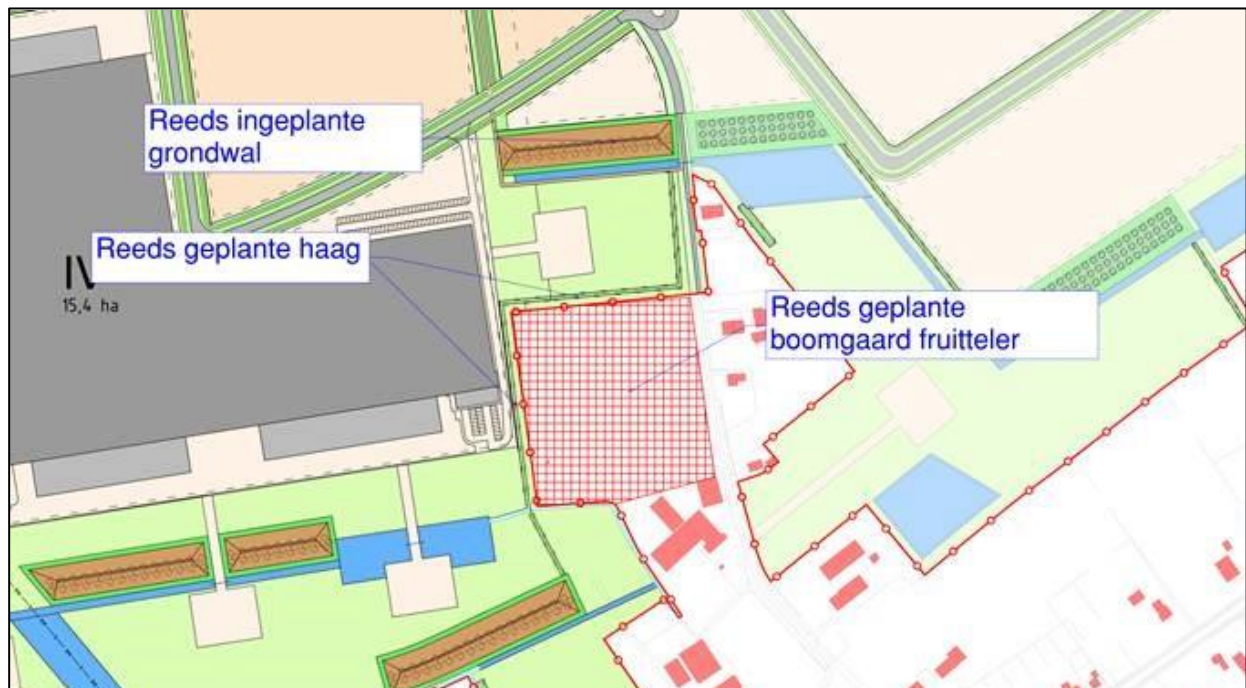
Hier bevindt zich een steenuilenkast in een boom aan de noordzijde van het perceel, grenzend aan het projectgebied. Hier is in de zomer van 2018 een verlaten (mislukt) nest van de steenuil met 5 rotte eieren aangetroffen. Tijdens de veldonderzoeken in 2019 zijn op het terrein van Park 15 in de omgeving van deze kast geen steenuilen waargenomen. Het is niet bekend of er in 2019 gebroed is. Het is echter aannemelijk dat deze kast nog niet permanent verlaten is en opnieuw gebruikt zal worden. Gelet op de locatie van de nestkast, is het aannemelijk dat de steenuilen ook in het aangrenzende deel van het projectgebied foerageren. De weilanden, boomgaarden en tuinen van dit perceel en aangrenzende percelen zijn beter geschikt als foerageergebied dan het aangrenzende deel van Park 15. Het is aannemelijk dat steenuilen wel op en nabij de geluidswal met jonge bosschages foerageren, maar minder in het daar achter liggende open terrein op Park 15. Gelet op de hoge geschiktheid als foerageergebied van de percelen en de geluidswal en de lagere geschiktheid van het open terrein van Park 15, is er geen sprake van een groot belang van de open terreinen van Park 15 voor de steenuil. Het is aannemelijk dat de beplante geluidswal wel van groot belang is voor de steenuil.

D: Van Balverenlaan 4, Oosterhout

Hier bevindt zich een steenuilenkast in een notenboom. Hier is in 2018 met succes gebroed en zijn de jonge steenuilen uitgevlogen. Tijdens de veldonderzoeken in 2019 zijn hier geen steenuilen waargenomen en het is niet bekend of er in 2019 gebroed is. Het is echter aannemelijk dat deze kast nog niet permanent verlaten is en opnieuw gebruikt zal worden. Een territorium rondom deze kast ligt voor een deel in het projectgebied van Park 15. De boomkwekerij en tuinen met fruitbomen aan de oostzijde van de van Balverenlaan vormen een foerageergebied met hoge geschiktheid. Het perceel tussen het projectgebied en de Van Balverenlaan is recent ingeplant met fruitbomen. Deze jonge boomgaard net buiten het projectgebied vormt samen met de aangrenzende geluidswal met jonge bosschages en jonge hagen in het projectgebied een foerageergebied met matige geschiktheid. De open delen van het projectgebied zijn minder geschikt als foerageergebied. Gelet op de hoge geschiktheid als foerageergebied van de terreinen buiten het projectgebied en het feit dat de jonge boomgaard, beplante geluidswal en hagen behouden blijven en gelet op de lagere geschiktheid van het open terrein van Park 15, is er geen sprake van een groot belang van de open terreinen van Park 15 voor de steenuil.

Afb. 3.1. Waarnemingen steenuilen 2018-2019: Nieuwendijk 13, Slijk-Ewijk (A), Oosterhoutsestraat 7, Slijk-Ewijk (B), Oosterhoutsestraat 54, Oosterhout (C) en Van Balverenlaan 4, Oosterhout (D).

Afb. 3.2. Situatie van Balverenlaan met recent aangeplant boomgaard (rood vlak), grondwal met begroeiing en aangeplante hagen.

3.2 Rugstreeppad

Het projectgebied is geschikt als leef- en voortplantingsgebied voor de rugstreeppad. Tijdens de veldbezoeken zijn geen rugstreeppadden, larven of eiersnoeren aangetroffen. Er zijn geen geluiden van rugstreeppadden gehoord, ook niet na het afspelen van rugstreeppad-geluiden. De aanwezigheid van rugstreeppadden in het projectgebied is derhalve uit te sluiten.

3.3 Grote modderkruiper

Het projectgebied is geschikt als leef- en voortplantingsgebied voor de grote modderkruiper. In de watermonsters is geen eDNA van deze soort aangetroffen (van Bochove & Rook, 2020, Bijlage 4 Daarmee kan de aanwezigheid van grote modderkruiper in de onderzochte watergangen uitgesloten worden.

4. Effectenbeoordeling

4.1 Steenuil

A: Nieuwendijk 13, Slijk-Ewijk

Bij de voorgenomen ontwikkeling van Park 15 blijft het huidige foerageergebied behouden. Er is derhalve geen sprake van een negatief effect.

B: Oosterhoutsestraat 7 Slijk-Ewijk

Gelet op de afstand van meer dan 300 m tot het projectgebied, kan een negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op dit territorium op voorhand uitgesloten worden.

C: Oosterhoutsestraat 54, Oosterhout

De voorgenomen ruimtelijke ingrepen vinden plaats in het open terrein van Park 15 ten noorden van de geluidswal. De geluidswal blijft behouden en de jonge bosschages zullen verder uitgroeien en daarmee enerzijds in belang als foerageergebied voor de steenuil toenemen en anderzijds in toenemende mate een buffer vormen voor het te bebouwen open terrein. Gelet op de blijvende ruime beschikbaarheid van geschikt foerageergebied en lage waarde van de open terreinen op Park 15 als foerageergebied voor steenuilen, is een negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op de open terreinen niet aannemelijk.

D: Van Balverenlaan 4, Oosterhout

De voorgenomen ruimtelijke ingrepen vinden plaats in het open terrein van Park 15 ten noorden van de geluidswal en ten westen van de hagen en boomgaard. De geluidswal blijft behouden en de jonge bosschages op de wal, en de jonge boomgaard en hagen zullen verder uitgroeien en daarmee enerzijds in belang als foerageergebied voor de steenuil verder toenemen en anderzijds in toenemende mate een buffer vormen voor het te bebouwen open terrein. Gelet op de blijvende ruime beschikbaarheid van geschikt foerageergebied en lage waarde van de open terreinen op Park 15 als foerageergebied voor steenuilen, is een negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op de open terreinen niet aannemelijk indien de geluidswal behouden blijft en de jonge bosschages en hagen uit kunnen groeien tot een robuuste bufferzone.

4.2 Rugstreeppad

Het projectgebied is geschikt als leef- en voortplantingsgebied voor de rugstreeppad. Gelet op de afwezigheid van rugstreeppadden, heeft de voorgenomen ontwikkeling geen negatief effect op rugstreeppadden. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor rustreeppadden is voor de uitvoering van de werkzaamheden niet benodigd.

4.3 Grote modderkruiper

Het projectgebied is geschikt als leef- en voortplantingsgebied voor de grote modderkruiper. Gelet op de afwezigheid van grote modderkruiper, heeft de voorgenomen ontwikkeling geen negatief effect op deze soort. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor grote modderkruiper is voor de uitvoering van de werkzaamheden niet benodigd.

5. Conclusies en advies

5.1 Steenuil

Nestlocaties en foerageergebieden

In het projectgebied bevinden zich geen nestlocaties. In de directe omgeving van het projectgebied bevinden zich enkele nestlocaties, allen in steenuilenkasten. In 3 gevallen bevinden deze nestlocaties zich in de directe nabijheid van het projectgebied en behoort een beperkt deel van het projectgebied tot het foerageergebied van de steenuilen. Dit betreft het territorium aan de Nieuwendijk 13, Slijk-Ewijk, het territorium aan de Oosterhoutsestraat 54, Oosterhout en het territorium aan de van Balverenlaan 4, Oosterhout. Bij de Nieuwendijk 13 is geen sprake van een groot belang van het projectgebied voor de functionaliteit van het foerageergebied voor deze steenuilen. Bij de Oosterhoutsestraat 54 is de geluidswal met jonge bosschages van groot belang, maar het daarachter liggende, open terrein van Park 15 niet van groot belang voor deze steenuilen. Bij de Van Balverenlaan 4 is de geluidswal met jonge bosschages en de jonge hagen in het projectgebied samen met de jonge boomgaard net buiten het projectgebied van matig belang als foerageergebied en zal dit belang in de toekomst verder toenemen. Het daarachter liggende, open terrein van Park 15 niet van groot belang voor de steenuilen aan de Van Balverenlaan 4. Overige territoria van steenuilen liggen op grotere afstand (> 300 m) van het projectgebied.

Wet natuurbescherming

Bij de Nieuwendijk 13 hebben de voorgenomen werkzaamheden geen significant negatief effect op de nestlocatie en het foerageergebied. Bij de Oosterhoutsestraat 54 hebben de voorgenomen werkzaamheden geen significant negatief effect op de nestlocatie en het foerageergebied indien de geluidswal met bosschages behouden blijft. Bij de Van Balverenlaan 4 hebben de voorgenomen werkzaamheden geen significant negatief effect op de nestlocatie en het foerageergebied indien de geluidswal met bosschages en de hagen in het projectgebied samen met de aangrenzende jonge boomgaard net buiten het projectgebied behouden blijven en deze verder uitgroeien tot een robuuste bufferzone. Een negatief effect op andere nestlocaties en foerageergebieden in de ruimere omgeving is op voorhand uit te sluiten wegens de ruime afstand tot het projectgebied. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is voor de steenuil niet benodigd.

5.2 Rugstreeppad

Het projectgebied is geschikt als leef- en voortplantingsgebied voor rugstreeppadden. In het projectgebied zijn geen exemplaren of eiersnoeren van rugstreeppadden waargenomen. De aanwezigheid van rugstreeppadden in het projectgebied is derhalve uit te sluiten. De voorgenomen ontwikkeling heeft derhalve geen negatief effect op rugstreeppadden. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor rugstreeppadden is voor de uitvoering van de werkzaamheden niet benodigd.

5.3 Grote modderkruiper

Het projectgebied is geschikt als leef- en voortplantingsgebied voor de grote modderkruiper. Middels eDNA onderzoek is de afwezigheid van deze soort aangetoond in de watergangen waaraan werkzaamheden plaats gaan vinden. Gelet op de afwezigheid van grote modderkruiper, heeft de voorgenomen ontwikkeling geen negatief effect op deze soort. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor grote modderkruiper is voor de uitvoering van de werkzaamheden niet benodigd.

5.4 Advies

Geadviseerd wordt de resultaten en conclusies voor te leggen aan het bevoegd gezag, de provincie Gelderland.

6. Bronnen

Literatuur

- A.S.J. van Proosdij & L.J. de Haan, Rapportage quickscan flora & fauna Wet natuurbescherming Park 15, GRAS Advies, 2018.
- K. van Bochove & J. Rook, eDNA onderzoek naar grote modderkruiper, Rapport RA20010, Datura, 04-03-2020.
- Ecogroen, Ecologisch onderzoek Bedrijvenpark Overbetuwe en Landschapspark Danenberg, 2007.
- Ekoza, Park 15 fase 1 Update Natuuronderzoek, 2014.
- Kennisdocument steenuil, BIJ12, 2017.
- Kennisdocument rugstreeppad, BIJ12, 2017.
- Soortinventarisatieprotocollen Netwerk Groene Bureaus versie 1.1, juli 2017.

Internet

- **Kadviewer**

Kadviewer is een online kaartendienst waarmee geografische locaties opgezocht kunnen worden.

Geraadpleegd op 31-07-2019

<http://kadviewer.map5.nl>

- **Provincie Gelderland**

Digitale online atlas van de Provincie Gelderland m.b.t. beschermde natuurgebieden.

Geraadpleegd op 31-07-2019

<http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/AtlasGelderland>

- **Overheid**

Provinciale verordening m.b.t. de Wet natuurbescherming en vrijgestelde soorten.

Geraadpleegd op 31-07-2019

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/>

- **Waarneming.nl**

Database van voorkomen van flora- en fauna in Nederland.

Geraadpleegd op 31-07-2019

<https://www.waarneming.nl>

- **RAVON**

Kenniscentrum voor reptielen, amfibieën en vissen.

Geraadpleegd op 31-07-2019

<https://www.ravon.nl>

- **Sovon.nl**

Kenniscentrum met informatie over vogels.

Geraadpleegd op 31-07-2019

<https://www.sovon.nl>

- **Vogelbescherming.nl**

Kenniscentrum met informatie over vogels.

Geraadpleegd op 31-07-2019

<https://www.vogelbescherming.nl>

- **STONE**

Kenniscentrum over en werkgroep voor steenuilen.

Geraadpleegd op 31-07-2019

<https://www.steenuil.nl>

7. Woordenlijst

Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens hebben een beperkte geldigheidstermijn. Voor vogels en soorten genoemd op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn hanteren we daarom een geldigheidstermijn van maximaal 3 jaar. Voor soorten genoemd op de bijlage bij de wet natuurbescherming is deze periode 5 jaar.”*

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in de aanleiding van het onderzoek. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Zorgplicht

“De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”.

In de praktijk betekent dit:

1. *Voorkomen* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
2. *Beperken* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
3. *Ongedaan maken* van toegebrachte schade

Een voorbeeld van invulling geven aan de zorgplicht:

- Bij het kappen van bomen controleren op mogelijke broedgevallen buiten het broedseizoen om.

Passende gedragscode

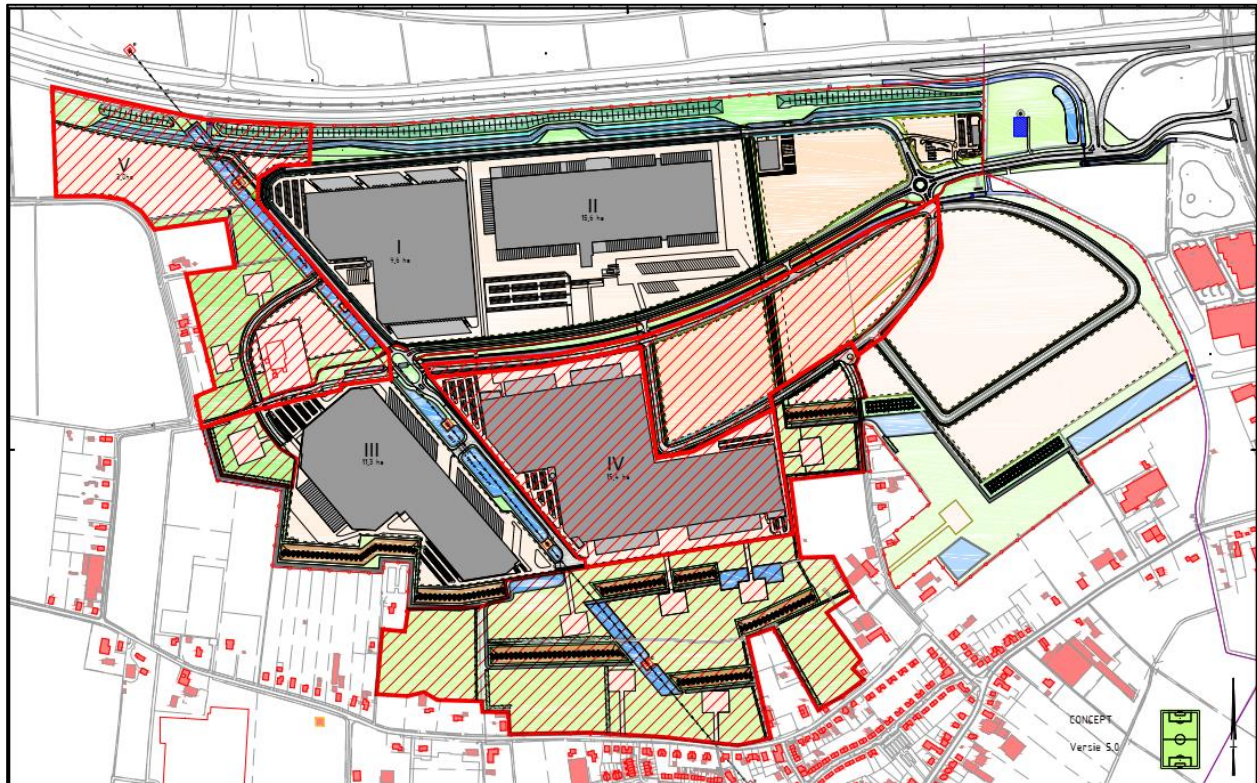
Een gedragscode is een ontheffing voor de beschreven maatregelen in bepaalde werken. De gedragscode geeft invulling aan de zorgplicht en het zorgvuldig handelen. Er zijn diverse gedragscodes, afhankelijk van het type werk: besteding beheer en onderhoud of ruimtelijke ingrepen.

Gedragscode worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en hebben een geldigheidsduur van 5 jaar. Vervolgens dienen deze opnieuw goedgekeurd te worden.

***De Gedragscode dient nog te worden herschreven / aangepast t.o.v. de Wet natuurbescherming 2017*

Bijlage 1 Kaart projectgebied

Kaart van het projectgebied (binnen het gearceerde, rode kader).

Bijlage 2 Wet natuurbescherming

De oude natuurwetgeving met 'de Natuurbeschermingswet 1998' en 'de Flora- en Faunawet' is per januari 2017 veranderd in de Wet natuurbescherming. Hieronder wordt de inhoud van de Wet natuurbescherming toegelicht.

Natura 2000

De bescherming van de ca. 164 Natura 2000-gebieden in Nederland blijft behouden in de Wet natuurbescherming. In Natura 2000-gebieden zijn de Europese richtlijnen van kracht. De Europese Unie (EU) heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote waarde is. Om deze natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Nederland telt ruim 160 Natura 2000-gebieden, welke onderdeel uitmaken van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie.

Aanwijzingsprocedure

Natura 2000-gebieden worden formeel aangewezen. Per gebied is er een aanwijzingsdocument gemaakt door het ministerie met daarin:

- Instandhoudingsdoelen; welke doelsoorten en habitats gaat het, en wat is de doelstelling ten aanzien van die soorten en/of habitats;
- Begrenzing; welk areaal is beschermd.

Beheerplannen

Voor ieder gebied moet binnen drie jaar een beheerplan worden vastgesteld. In het beheerplan staat welke natuurwaarden er zijn of deze moeten worden beschermd en/of ontwikkeld. Er staat ook in hoe het gerealiseerd moet worden. Verder wordt er in aangegeven welke externe factoren de instandhoudingsdoelen mogelijk negatief kunnen beïnvloeden. Deze beheerplannen worden vastgesteld door het Rijk of door de Provincie.

Vergunning

Voor de uitvoering van werkzaamheden welke mogelijk schade toebrengen aan een door Natuurbeschermingswet beschermd gebied, geldt dat deze acties in principe verboden zijn. Indien een groter maatschappelijk belang aanwezig is, dient er een vergunningsprocedure te worden doorlopen. Hierbij geldt de volgende regel: *'activiteiten mogen in principe alleen worden uitgevoerd wanneer er geen significante schade aan beschermde natuurwaarde ontstaat'*.

Beschermde Natuurmonumenten

Voorheen waren naast Natura 2000-gebieden ook Beschermde Natuurmonumenten beschermd conform de gebiedsbescherming. De bescherming van Beschermde Natuurmonumenten is vervallen. Provincies kunnen wel besluiten om deze gebieden alsnog te beschermen via het provinciale beleid. De provincie voegt de gebieden toe aan het Natuurnetwerk Nederland of wijst ze aan als bijzonder provinciaal natuurgebied of -landschap.

Natuurnetwerk Nederland

Aanvullend op de natuurwetgeving is er natuurbesluit. Natuurbesluit is een zachter kader dan de natuurwetgeving, maar is eveneens van belang voor ruimtelijke plannen. Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Via de Nota Ruimte is het toetsingskader voor het Natuurnetwerk Nederland geregeld.

In Natuurnetwerk Nederland liggen de volgende natuurgebieden:

- Bestaande natuurgebieden (waaronder de 20 Nationale Parken)
- Gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer
- Ca. 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, het Nederlandse deel van de Noordzee en de Waddenzee
- Alle Natura 2000-gebieden

Houtopstanden

De Wet natuurbescherming spreekt over een houtopstand indien sprake is van een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen

De Wet natuurbescherming heeft geen betrekking op:

- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande:
 - 1°. wegbepantingen;
 - 2°. bepantingen langs waterwegen, en
 - 3°. eenrijige bepantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande bepantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - 1°. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - 2°. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per bepantingseenheid, zijnde een aaneengesloten bepanting die niet wordt doorsneden door onbepante stroken breder dan twee meter, en
 - 3°. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten (Artikel 4.2).

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming benoemt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Er is een stappenplan opgesteld door Ministerie van Economische Zaken (Bijlage 4). Met dit stappenplan kan worden bepaald of een ontheffing nodig is of dat er gebruik kan worden gemaakt van een vrijstelling.

Bevoegdheid

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen ligt bij de provincies. Enkel bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk het bevoegd gezag.

Beschermingsregime

De Wet Natuurbescherming kent de onderstaande beschermingsregimes. Elk van deze beschermingsregime kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor een vrijstelling of ontheffing van de verboden.

- Soorten van de Vogelrichtlijn
- Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn
- Andere soorten (bescherming vanuit nationaal oogpunt)

Om te mogen afwijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan de volgende criteria zijn voldaan.

- Er mag worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is
- Tegenover de afwijking van het verbod moet een in de wet genoemd belang staan (bijv. volksgezondheid of openbare veiligheid)
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van een soort

De verbodsbepalingen voor Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten zijn gericht op bescherming van de individuen van de soorten. De verbodsbepalingen mogen enkel overtreden worden met een ontheffing (het 'nee, tenzij-principe'). Bij het besluit of een afwijking van het verbod kan worden toegestaan, wordt niet gekeken naar de gevolgen van deze afwijking voor het individuele plant of dier, maar naar de gevolgen voor de instandhouding van de betrokken soort.

Zorgplicht

Iedereen dient voldoende rekening te houden met in het wild levende dieren en planten en de directe leefomgeving. "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

Vrijstelling regelgeving

In veel gevallen is er geen ontheffing nodig, maar kan er gebruik worden gemaakt van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod. Er zijn diverse vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Bekende voorbeelden van vrijstellingen zijn onder meer het toepassen van de gedragscode of wanneer de werkzaamheden plaatsvinden in het kader van een Programmatische Aanpak of een Provinciale verordening.

Verbodsbepalingen

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Vogelrichtlijn, artikel 3.1**

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Habitatrichtlijn, artikel 3.2**

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

De verbodsbepalingen **betreffende andere soorten, artikel 3.3**

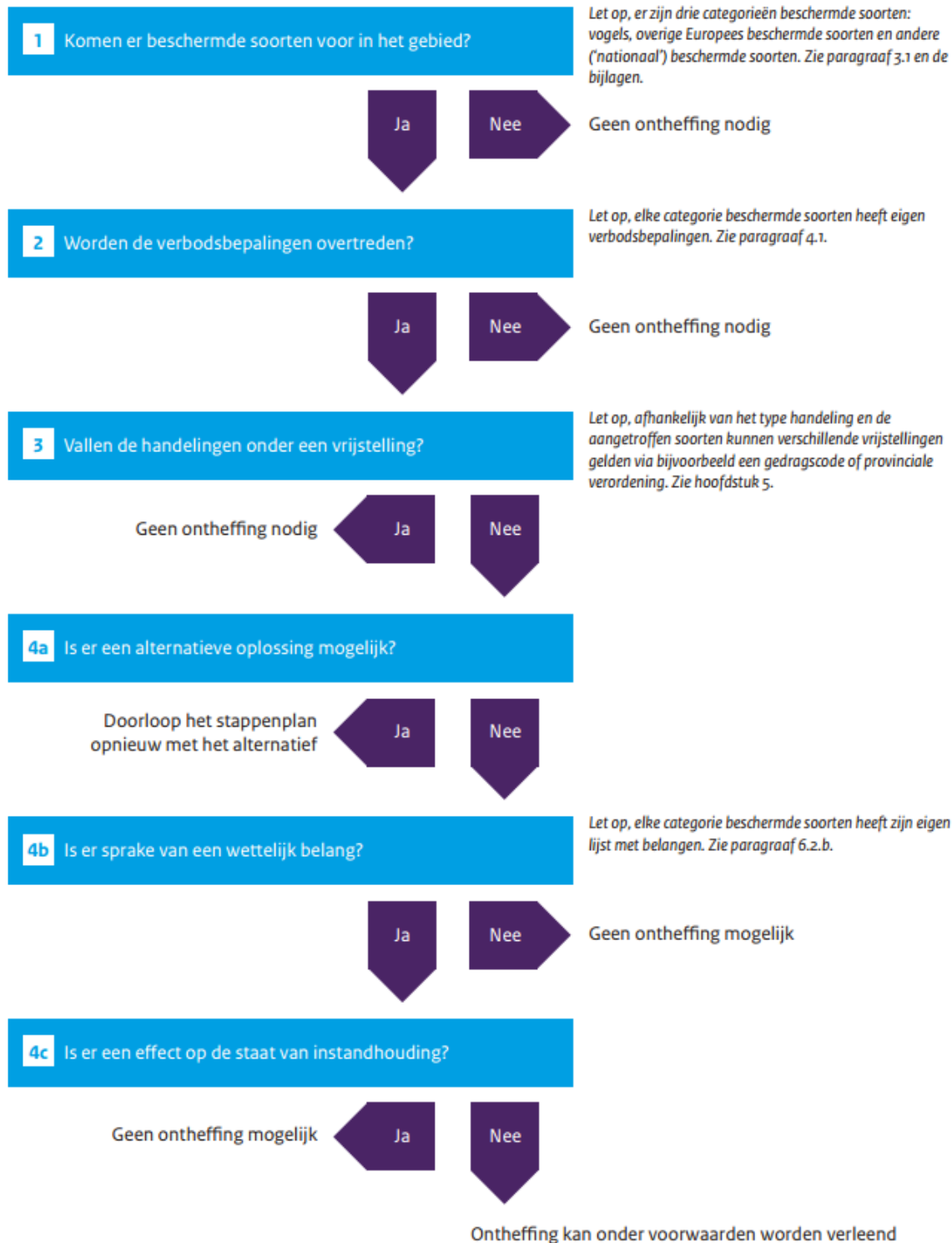
- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Gedragscodes

In de Wet natuurbescherming is de mogelijkheid opgenomen om een vrijstelling te verkrijgen indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode (art 3.31). In de mogelijkheid die de wet biedt, wordt ook aangegeven dat er met betrekking tot de Europees beschermde soorten een gedragscode kan worden goedgekeurd voor ruimtelijke ontwikkelingen (naast beheer en onderhoud, waarvoor in de Flora- en Faunawet reeds een vrijstelling gold als werd gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode). Hoewel de mogelijkheid wel wordt geboden, zijn er bij het opstellen van het stappenplan nog géén gedragscodes goedgekeurd voor de nieuwe beschermde soorten of voor de Europees beschermde soorten voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hier dient rekening mee te worden gehouden bij de bepaling of een gedragscode van toepassing is voor de type ingreep en de voorkomende beschermde soorten.

Bijlage 3 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken

Bijlage 4 Rapportage eDNA onderzoek groete modderkruiper

